

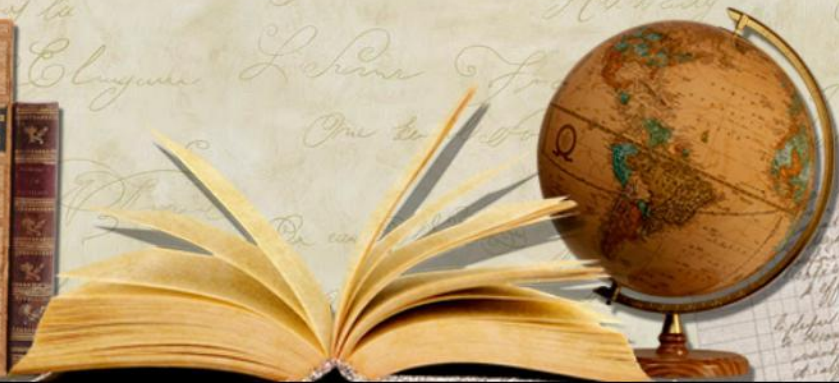
Тема 3.

Методи, прийоми, засоби і форми виховання

Питання 1.

Методи і прийоми виховання

Методи виховання –

(від грец. *metodos* — шлях дослідження, пізнання) - це способи педагогічної діяльності, які спрямовані на реалізацію мети виховання. Вони передбачають спільну взаємопов'язану діяльність вихователів, вихованців, сім'ї, класного колективу й інших учасників виховного процесу з метою формування в дітей поглядів, переконань, навичок поведінки

Прийоми виховання - складова частина методу

**Методи
виховання
(бесіда –
взагалі).**

Близько 4000

**Прийоми
виховання
(конкретна
бесіда)**

Питання 2.

Класифікація методів виховання

**Класифікація
Ю. Бабанського**

**В основі –
концепція
діяльності**

- 1) методи формування свідомості;
- 2) методи організації діяльності й організації досвіду суспільної поведінки;
- 3) методи стимулювання поведінки;
- 4) методи контролю, самоконтролю й самооцінювання

**Класифікація
В. Караковського**

**В основі –
засоби
виховання**

- 1) виховання словом;
- 2) виховання ситуацією;
- 3) виховання справою;
- 4) виховання грою;
- 5) виховання спілкуванням;
- 6) виховання відношенням

**Класифікація
М. Болдирєва,
М. Гончарова,
Ф. Корольова**

**В основі –
характер
методів**

- 1) методи переконання;
- 2) методи організації життя й діяльності учнів;
- 3) методи заохочення й покарання.

**Класифікація
В. Рогожкіна**

**В основі –
виховання
почуттів**

- 1) опора на емоційність змісту;
- 2) виразність викладу, мовлення, міміки, жестів;
- 3) вплив емоційністю обстановки;
- 4) фізичний вплив;
- 5) включення в діяльність, яка передбачає радість пізнання та творчості, переживання

**Найпоширеніша
класифікація**

**В основі –
спрямованіс
ть
методів
(на що?)**

- 1) методи формування свідомості;
- 2) методи формування досвіду поведінки;
- 3) методи стимулювання й корекції поведінки;
- 4) методи контролю й аналізу рівня вихованості;
- 5) методи самовиховання

Методи формування свідомості:

**вплив на свідомість,
почуття, волю**

**розповідь;
лекція;
бесіда;
інструктаж;
навіювання;
приклад;
диспут, дискусія**

Методи формування досвіду поведінки:

**організація діяльності
вихованців**

**Вправа;
доручення;
громадська думка;
виховна ситуація;
педагогічна вимога;
привчання**

**Методи стимулювання й корекції
поведінки:**

**Регулювання,
корегування,
стимулювання
поведінки**

**заохочення;
покарання;
змагання;**

Методи контролю за станом виховання:

**Контроль, оцінювання
результатів виховання**

спостереження;
анкетування;
опитування;
інтерв'ю;
бесіда

Питання 3.

Причини вибору методів виховання

- ◆ мета, зміст і принципи виховання;
- ◆ конкретне педагогічне завдання;
- ◆ вікові й індивідуальні особливості учнів;
- ◆ рівень сформованості колективу;
- ◆ умови виховання;
- ◆ рівень педмастерності вчителя;
- ◆ час, який відведено на виховання — значний або його обмаль;
- ◆ очікувані наслідки (спрогнозувати)

Питання 4.

Засоби виховання

Засоби виховання –

вид діяльності, явище чи предмети матеріальної й духовної культури, за допомогою яких відбувається виховний процес: рідна мова, предмети (напр., технічні засоби, грамоти й дипломи переможцям змагань, призи, музичний супровід тощо), твори мистецтва (музики, архітектури, літератури й ін.), праця, засоби масової інформації, слово вихователя, різноманітні види діяльності (навчальна, ігрова, художня тощо)

Дослідниця Л. Маленкова
до засобів виховання
відносить «п'ять точок опору»:
Природа, Культура, Справа,
яку виконує людина, Оточуючі
люди, Я сам як найвища
цінність

Поради Л.Хей щодо виховання впевненості в собі:

- ◆ навчіться мислити позитивно, думати про позитивне, очікувати позитивне й вірити в нього;
- ◆ звільніться від негативних думок про себе;
- ◆ полюбіть себе, самосприймайте та самосхвалюйте себе, бо це шлях до позитивних перетворень у житті;
- ◆ менше критикуйте себе;
- ◆ не заперечуйте власної досконалості;
- ◆ шукайте в собі позитивні якості;

◆ менше звертайте уваги на те, що вам будуть казати інші. Кожна людина унікальна, неповторна. Ми прийшли на цю планету для того, щоб виразити себе, а не для того, щоб стати схожими на будь-кого

Питання 5.

Організаційні форми виховання

Форми виховання –

це засоби організації, існування й вираження змісту виховного процесу, у яких відкрито проголошують відношення до предметів, явищ, подій, людей

**Оптимальне досягнення мети й
завдань виховної роботи
досягають за рахунок
урізноманітнення організаційних
форм виховної роботи**

Класифікація форм виховання

За кількістю учасників:

**Фронтальні
(колективні)**

Індивідуальні

Групові

За складністю організації:

**Прості
(ситуативні
взаємини)**

**Складні
(багаторазові
взаємини)**

За цільовою спрямованістю:

Інформаційні

Традиційні

**Народні
форми
дозвілля**

**Сучасні
форми
дозвілля**

**Специфічні форми
сфери туризму та
спорту**

За засобами виразності:

Вербальні

**Художньо-
видовищні**

Наочні

За тривалістю:

Короткотривалі

Довготривалі

За творчим підходом:

Традиційні

Творчі

За способом виникнення:

Спонтанні

Сплановані

За роллю учнів:

Заходи
(споглядально-
виконавча роль
учнів)

Ігри
(діяльнісно-
практична роль
учнів)

Справи
(діяльнісно-
творча роль
учнів)

Питання 5.

Алгоритм підготовки та проведення форми виховання

1. Визначення мети й завдань.
2. Вибір форми виховної роботи: визначення жанру й назви заходу.
3. Створення психологічного настрою.
4. Попередня підготовка.
5. Проведення форми виховної діяльності.
6. Педагогічний аналіз: на рівні учнів, на рівні учнів і педагогів, на рівні педагогів.

Картотеку організаційних форм виховання

створюють **за видами діяльності:**
пізнавальна, ціннісно орієнтована,
трудова, суспільно корисна, художньо-
творча, фізкультурно-спортивна,
діяльність вільного спілкування

Питання 6. Умови успіху вчительської діяльності

- ◆ особиста привабливість;
- ◆ цікавість використаної вчителем позапредметної інформації;
- ◆ оригінальність поведінки та суджень;
- ◆ стійкий авторитет;
- ◆ організаторські здібності;
- ◆ наполегливе проведення в життя педагогічних вимог;
- ◆ почуття гумору;
- ◆ уміння побачити й підтримати будь-який успіх дитини;
- ◆ тактовність, коректність по відношенню до дитини;
- ◆ терпіння, терпимість, повага до чужої думки, толерантність;
- ◆ уміння берегти дитячі таємниці;
- ◆ емпатія, здатність зрозуміти стан і почуття іншої людини;
- ◆ здатність до експромту, кмітливість;
- ◆ спостережливість;
- ◆ уміння спілкуватися в неформальній обстановці;
- ◆ наявність інтересів і вмінь, привабливих для дітей

Дякую за
увагу!

